

Styr- och handledningsdokument

Dokumenttyp:	Policy
Beslutsdatum:	2018-04-20
Beslutande/Titel:	Universitetsstyrelsen
Giltighetstid:	Tillsvidare
Dokumentansvarig/Funktion:	Utbildningshandläggare Universitetskansliet
Diarienummer:	LED 1.3-2018/247
Version:	1.0
Revisionsdatum:	

Policy för studentinflytande vid Malmö universitet

Inledning

Studenter vid landets högskolor och universitet har en lagstadgad rätt att utöva inflytande över sin utbildning, och de förväntas ta en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla den. Med detta dokument vill Malmö universitet uttrycka vad studentinflytande innebär, varför studentinflytande är viktigt och hur ett stärkt studentinflytande ska kunna förverkligas inom universitetet. Utgångspunkten är att studenternas delaktighet i genomförande, utvärdering och utveckling av utbildningen är både önskvärd och nödvändig samt avgörande för dess kvalitet. Studenternas perspektiv, förkunskap och erfarenheter behövs för att utveckla kurser, program och lärandemiljön som helhet. Genom lärarnas engagemang i studentinflytandearbetet ges det pedagogiska utvecklingsarbetet en prägel av kvalitetsförstärkning och ökad relevans.

Ett starkt studentinflytande förutsätter ett gemensamt engagemang och ansvarstagande från både studenter och universitetets personal. Att utveckla studentinflytandet är en viktig aspekt av universitetets vidare uppdrag att verka för en hållbar samhällsutveckling, välfärd, rättvisa, jämställdhet och lika rättigheter.

Definitioner

Studentinflytande är enligt lagen studentens rätt att utöva inflytande över utbildningen. Studentinflytande finns bland annat för att säkra att utbildningar har god kvalitet. Kvalitetsarbetet är ett gemensamt ansvar för personal och studenter. Lagen slår även fast att universitet och högskolor ska verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Det betyder att studenternas erfarenheter och synpunkter ska tas tillvara. Det gäller både enskilda studenters engagemang och de studenter som är engagerade i student- och doktorandkårer.

Som framgår av aktuell lagstiftning avser studentinflytande representation i olika organ, att studenternas intressen tillgodoses och får genomslag i konkreta åtgärder och förändringar.

Med student avses student på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå.

Med lärare avses såväl lärare inom grund- och avancerad nivå som handledare inom forskarutbildning.

Studentinflytande vid Malmö universitet

Malmö universitet identifierar tre typer av studentinflytande, *formellt studentinflytande*, *semiformellt studentinflytande* och *informellt studentinflytande*.

Formellt studentinflytande

Det formella studentinflytandet är det i lag och förordning stadgade inflytande som utförs av demokratiskt tillsatta studentrepresentanter i universitetets beslutande nämnder och organ, exempelvis styrelser samt nämnder för utbildningsfrågor, forskningsfrågor och jämställdhetsfrågor. Studenter ska ges möjlighet till inflytande i ett tidigt skede. En förutsättning för reellt studentinflytande är därför att studenter även är representerade i beredande nämnder och organ.

Universitet ansvarar för att informera studenter om möjlighet till studentinflytande. Tillsättandet av studentrepresentanter sköts av studenterna själva genom de kårer som av universitetsstyrelsen beviljats kårstatus. Kåerna sörjer för att studentrepresentanter väljs för nämnder och organ vid lärosätets fakulteter och Biblioteket såväl som samtliga universitetsövergripande nämnder och organ, samt att representanter för forskarstuderande utses till de universitetsövergripande nämnder och organ där kåren har sådana platser vikta åt sig.

En väl beprövad form för studenters formella inflytande över sin utbildning utgörs av kursvärderingar. Kursvärderingar kan ses som den enskilde studentens mest konkreta väg till studentinflytande (se Riktlinjer för kursutvärderingsprocessen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå). För att kursvärderingar ska fungera som medel för studentinflytande krävs en aktiv och konstruktiv medverkan från varje enskild student, en välfungerande struktur för sammanställning och redovisning av kursvärderingar samt åtgärd och återkoppling av resultaten från universitetets sida.

Semiformellt studentinflytande

Det semiformella studentinflytandet är inte lagstadgat på samma sätt som det formella, och kårerna är inte inblandade på samma formella sätt som när det gäller val av studentrepresentanter. Syftet är att få till stånd en konstruktiv dialog mellan utsedda studentrepresentanter och ansvariga lärare. Dialogerna kan inte sägas vara formellt beslutande men är en viktig del i kvalitetsutveckling.

Det inflytande som utförs av studentrepresentanter i olika typer av *inflytanderåd*, vilka vid Malmö universitet förekommer i form av t.ex. programråd, kursråd och handledarkollegium, är en del av semiformellt studentinflytande. Inflytanderåd initieras inom fakulteterna som även bistår studenterna att utse representanter inom den aktuella studentgruppen.

Studenters möjlighet till inflytande under pågående kursers gång är en annan del av semiformellt inflytande. Studenter bör ges möjlighet för kontinuerlig värdering som ett komplement till kursvärdering.

Informellt studentinflytande

Det informella studentinflytandet uppstår i den dagliga och direkta kommunikationen mellan student och lärare/annan personal. För att informellt studentinflytande ska möjliggöras är det nödvändigt att lärare och annan personal är uppmuntrande samt tillgängliga och mottagliga för studenternas synpunkter.

Delat ansvar och ömsesidigt engagemang

Studentinflytandet utövas genom samarbete mellan Malmö universitet och de kårer som universitetsstyrelsen beviljat kårstatus.

Grundförutsättningen för studentinflytande är ett nära samarbete mellan universitet, kårer och student. För att samarbetet ska fortlöpa så effektivt som möjligt krävs en tydlig ansvarsfördelning.

Malmö universitets ansvar

- Studenters representation i beslutande och beredande organ: Malmö universitet ansvarar för att studentrepresentanter bereds plats i alla universitetets beredande och beslutande nämnder och organ där frågor av betydelse för utbildning eller studenters situation behandlas. Detta gäller även för tillfälliga arbetsgrupper, utredningar etc. Undantag ska vara skriftligen motiverade och kommuniceras till studenterna. I fakultetsspecifika nämnder och organ ansvarar dekanus för beredande av platser. På motsvarande sätt ansvarar prefekt för institutionsspecifika nämnder och organ.
- Samråd när beslut fattas av enskild befattningshavare: Enligt Högskoleförordningen gäller att om ett beslut som har betydelse för utbildningen och studenternas situation inte ska fattas eller beredning genomföras av ett organ, utan av en enda person, ska information lämnas till och samråd ske med studentrepresentant i god tid före beslutet respektive slutförandet av beredningen. Universitets rutiner/riktlinjer för beslutsprocesser ska följas så att studentinflytande säkerställs.
- Information: Studenternas inblick i formerna för studentinflytande inom universitetets lika verksamheter förutsätter att universitetet på sin hemsida har uppdaterad information om vilka nämnder och organ som finns. Här ska framgå vilka frågor varje nämnd och organ behandlar samt vilka ledamöter som ingår. Här, liksom i andra sammanhang, ska universitetet informera om möjligheterna att medverka till studentinflytande. Det ska tydligt framgå att studenternas aktiva medverkan är önskvärd och nödvändig för att utveckla utbildningen vid universitetet.
- Stöd till studenterna: För att möjliggöra studenternas formella inflytande ska universitetet introducera studentrepresentanter i berörda

nämnders eller organs arbete. Det är ordförande i berörd nämnd/organ som ansvarar för denna introduktion. En förutsättning för att studentrepresentanter i olika nämnder och organ ska kunna kombinera representantskap med studier, är att all personal har kunskap om och förståelse för att sådant representantskap är en lagstadgad rätt och kräver tid och arbete av studenten.

- Intyg: Studentrepresentanter, som haft formellt representantuppdrag, får intyg från universitetet för sitt arbete. Intyget utfärdas av beredningens/nämndens administratör och undertecknas av ordföranden.

Kårernas ansvar

På samma sätt som för universitetet är det kårernas ansvar att upprätthålla goda strukturer för studentinflytande. Det huvudsakliga ansvaret ligger i att rekrytera studentrepresentanter till universitetets nämnder och organ. Här ska kårerna eftersträva att studentrepresentanterna speglar studentpopulationens sammansättning med avseende på exempelvis kön, etnisk bakgrund och utbildningsbakgrund.

Kårerna ska kommunicera den interna ansvarsfördelningen gällande tillsättande av studentrepresentantplatser till universitetet. Vid tillfällen då kårerna inte lyckats tillsätta studentrepresentant ska universitetet informeras om detta.

Kårerna ska, efter bästa förmåga, bidra med deltagande och kunskap när universitetet så efterfrågar, i exempelvis tillfälliga arbetsgrupper, fokusgrupper eller andra organ.

Malmö universitets och kårernas gemensamma ansvar

Det är även viktigt att universitetet stödjer kårernas arbete med att rekrytera studentrepresentanter till universitetets nämnder och organ. Detta görs genom att bereda kårerna plats att informera nya studenter om sin verksamhet. För att underlätta tillsättande av studentrepresentanterna ansvarar dekanus för tillhandahållande av en komplett lista över de nämnder och organ på fakulteten där det finns studentrepresentantplatser och en förklaring över vilka frågor de hanterar.

I övrigt ska enskilda studentrepresentanters arbete uppmuntras, stödjas och underlättas på bästa möjliga sätt.

Den enskilde studentens och lärarens ansvar

Alla studenter är medaktörer i universitetets verksamhet och har därigenom ett medansvar att påverka och utveckla utbildningen. Studenten bör aktivt ta del av möjligheter till inflytande som bjuds under studietiden.

Lärare ansvarar för att initiera och hitta bra former för dialog och för studenternas möjlighet att komma till tals. En positiv utveckling kan inte lära ensamma åstadkomma, men de kan – i konkreta undervisningssituationer – skapa det nödvändiga utrymmet för det.

Forskarstuderande

Forskarutbildningens särart, med en individuell studieplan och begränsad del gemensamma kurser, medför att inflytandet i främsta hand sker i dialog mellan handledare och forskarstuderande. Den forskarstuderande ska ges möjlighet till inflytande över såväl den individuella studieplanen som över kurser samt i de olika sammanhang där forskarutbildningen diskuteras.

Forskarstuderande ska ges möjlighet att vara representerade i de organ inom universitetet som bereder och beslutar i frågor om forskning och forskarutbildning. Det ingår i uppgiften för de ansvariga för forskarutbildningen på fakultets- och institutionsnivå att informera både forskarstuderande och handledare om forskarstuderandes rätt till inflytande över sin utbildning. Därtill ska möjligheten till kursvärderingar erbjudas forskarstuderande på motsvarande sätt som för andra studenter inom universitetet.

Forskarstuderandes engagemang på lokal och central nivå bör uppmuntras och stödjas av närmaste chef så att det inte utgör ett hinder för att parallellt bedriva forskarstudier. Som representant har man rätt till förlängning av utbildningstiden när man engagerar sig i formella uppdrag.

Implementering och uppföljning

Arbetet med att stärka studentinflytandet ska implementeras och följas upp enligt samma struktur som gäller för övrigt på fakultets- och institutionsnivå. Detta dokument anger inte riktlinjer för detta arbete. Det ankommer fakulteterna att besluta om formerna för hur studentinflytandepolicyn ska implementeras och följas upp. Exempel på konkreta åtgärder och indikatorer följer nedan.

Fakulteterna bör årligen följa upp att samtliga nämnder, organ och inflytanderåd haft studentrepresentation samt hur studentrepresentanter varit delaktiga i beredningen inför enmansbeslut. En analys av hur studentinflytandet fungerat bör även göras. Vidare bör man följa upp hur informations- och utbildningsinsatser riktade till lärare och annan personal anordnats.

Fakulteterna bör även följa upp hur de informerat och förberett studenter inför representantskap samt hur de stöttat kårernas arbete med att rekrytera studentrepresentanter.

Ytterligare indikatorer kan vara hur man uppmärksammat, analyserat och åtgärdat eventuella indikationer på brister i studentinflytande, exempelvis genom att arbeta med kårernas rapport.

Kårerna lämnar årligen redogörelse till rektor som en del av kommentarerna till års-

redovisningen. I redogörelsen ger kårerna sin syn på studentinflytandet vid universitetet, hur studentinflytandet utvecklats respektive vilka eventuella brister som noterats.

Bilaga

Högskolelagen

1 kap 4 § Verksamheten ska avpassas så att en hög kvalitet nås i utbildningen och forskningen. De tillgängliga resurserna ska utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. Kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och studenterna.

1 kap 4 a § Studenterna skall ha rätt att utöva inflytande över utbildningen vid högskolorna.

Högskolorna skall verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen.

2 kap 4 § Regeringen utser ordföranden i en högskolas styrelse. Rektor ska ingå i styrelsen. Lärare och studenter vid högskolan har rätt att utse ledamöter i styrelsen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om antalet sådana ledamöter och om hur de ska utses. Regeringen utser övriga ledamöter i styrelsen.

Företrädare för de anställda har närvaro- och yttranderätt vid styrelsens sammanträden.

2 kap 7 § Studenterna har rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om antalet sådana representanter och om hur de ska utses.

2 kap 8 § I föreskrifter om hur studenterna utser ledamöter i styrelsen eller representanter enligt 7 §, får regeringen överlämna åt enskilda individer eller åt sammanslutningar att utse ledamöterna eller representanterna.

4 kap 9 § En studentkår ska ha som huvudsakligt syfte att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och förutsättningarna för studier vid högskolan.

Högskoleförordningen

1 kap 7 § I studentkårsförordningen (2009:769) finns det bestämmelser om hur sådana ledamöter i styrelsen som studenterna enligt 2 kap. 4 § högskolelagen (1992:1434) har rätt att utse, ska utses. I studentkårsförordningen finns det också bestämmelser om hur representanter för studenterna enligt 2 kap. 7 § högskolelagen ska utses.

Förordningen (1992:1299) om ersättning för uppdrag i statliga styrelser, nämnder och råd m.m. ska tillämpas också på de ledamöter i en högskolas styrelse som utses av studenterna.

1 kap 14 § Högskolan skall ge de studenter som deltar i eller har avslutat en kurs en möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom en kursvärdering som anordnas av högskolan.

Högskolan skall sammanställa kursvärderingarna samt informera om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna. Resultaten skall hållas tillgängliga för studenterna.

2 kap 7 a § Lärarna har rätt att utse tre ledamöter i styrelsen. Dessa ledamöter ska utses genom val inom högskolan. Högskolan får meddela närmare föreskrifter om valförfarandet.

Studenterna har rätt att utse tre ledamöter i styrelsen.

2 kap 8 § Rektor skall anställas genom beslut av regeringen för högst sex år efter förslag av styrelsen för högskolan. Anställningen får förnyas, dock högst två gånger om vardera högst tre år.

Innan styrelsen lämnar sitt förslag skall den höra lärarna, övriga anställda och studenterna på det sätt som styrelsen har bestämt.

I sitt arbete med att föreslå rektor, skall styrelsen så långt möjligt ta fram såväl kvinnliga som manliga kandidater. Styrelsen skall för regeringen redovisa hur jämställdhetsaspekten har beaktats.

2kap 14 § I 2 kap. 7 § högskolelagen (1992:1434) finns det en bestämmelse om studenternas rätt till representation när beslut fattas eller beredning sker. Om beslut ska fattas eller beredning ska genomföras av en enda person, ska information lämnas till och samråd ske med en studentrepresentant i god tid före beslutet eller slutförandet av beredningen.

Om beslut ska fattas av en grupp av personer enligt 2 kap. 6 § andra stycket högskolelagen, har studenterna rätt att vara representerade med minst tre ledamöter. Antalet studentrepresentanter i en sådan grupp får dock vara färre om det finns särskilda skäl med hänsyn till det totala antalet ledamöter i gruppen.

I övrigt beslutar en högskola själv om sådan rätt till representation för studenterna som avses i första stycket.

10 kap 4 § Disciplinnämnden skall bestå av rektor som ordförande, en lagfaren ledamot som skall vara eller ha varit ordinarie domare och en företrädare för lärarna vid högskolan. Studenterna vid högskolan har rätt att vara representerade i nämnden med två ledamöter.